

MeSH-asiiasanoitus ja NLM-luokitus

Lääke- ja hoitotieteen sisällönkuvailukoulutus 18.5.2011

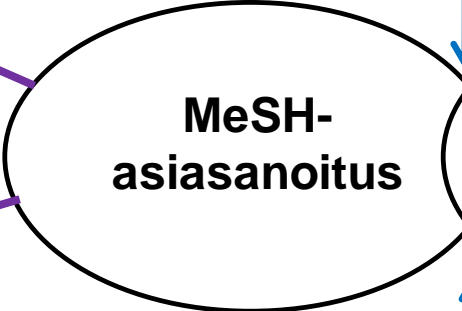
Terhi Sandgren

Helsingin yliopiston kirjasto, Meilahden kampuskirjasto Terkko

**Teoksen sisällön
analyysi**

Säännöt

Säännöt

Rakenne

Rakenne

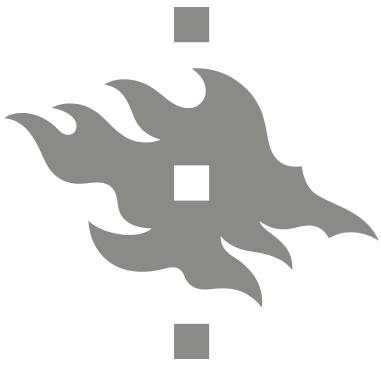
**Suhde kirjaston
kokoelmaan**

Ohjeita

- **Cataloging: Using Medical Subject Headings (MeSH®) in Cataloging**
- http://www.nlm.nih.gov/tsd/cataloging/trainingcourses/mesh/intro_020.html
- **Introduction: Fundamentals of the NLM Classification**
- http://www.nlm.nih.gov/tsd/cataloging/trainingcourses/classification/intro_010.html

Teoksen sisällön analysointi

- **mistä teos kertoo**
otsikko
esipuhe
sisällysluettelo
mahdollinen tiivistelmä
- **mikä on sen muoto, genre, formaatti**

MeSH -Medical Subject Headings

MeSH Browser – NLM

<http://www.nlm.nih.gov/mesh/MBrowser.html>

Termix – Terkko

<http://www.terkko.helsinki.fi/termix/>

Sisältää myös FinMeSH-asiasanaston (Kustannus Oy Duodecim)

Terminologian tietokannat - Kustannus Oy Duodecim

http://www.terveysportti.fi/terveysportti/rex_terminologia.koti

MeSH - rakenne

- **Asiasanat (Subject Headings), ohjaustermit (Entry terms) ja lisätermejä (Supplementary Concept Records)**
- **Asiasanojen hierarkinen puu-rakenne (Trees)**
- **Näkökulmatermit = tarkentimet (= Qualifiers = Subheadings)**

Näkökulmateriaalien hierarkia

<http://www.nlm.nih.gov/mesh/subhierarchy.html>

Sisällönkuvailu MARC-formaatissa

---

esim. 650 _2 |a Diabetes Mellitus |x diet therapy

esim. 650 _2 |a Diabetic Diet

- 650 2 \$a Asiasana Isoilla Kirjaimilla \$x näkökulmatermi pienillä
Noudatetaan siis samaa kirjoitusasua kuin MeSH-Browserissa

- Järjestys – tärkeysjärjestys- esiintymisjärjestys
- Miksi piste? – tästä olisi hyvä keskustella

- Julkaisutyypit omaan kenttään

esim. 655_2 |a Academic Dissertations

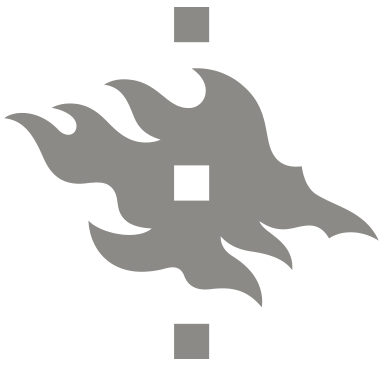
MeSH – asiasanoituksen keskeisiä sääntöjä 1/2

Etsi - Lue - Tarkista

- Etsi MeSH-asiasana
- Lue huomautukset eli annotaatiot
- Lue asiasanan määritelmä eli Scope note
- Tarkista asiasanan sijainti hierarkiassa
- Tarkista sallitut näkökulmatermit (qualifiers/subheadings)

- Valitse asiasanat , jotka kuvaavat teoksen aihetta mahdollisimman täsmällisesti ja kattavasti

- Käytä tarkinta mahdollista asiasanaa – jos käytät samasta puusta yli kolmea asiasanaa – valitse laajempi asiasana

MeSH – asiasanoituksen keskeisiä sääntöjä 2/2

- **Monografiat:** etsi asiasana vain käsitteille, jotka käsittävät yli 20% teoksen sisällöstä, suositus max. 6-7 asiasanaa/monografia
- **Jos käytät yhtä asiasanaa kohden yli kolme näkökulmateriaalia – valitse laajempi näkökulmateriaali hierarkiasta -> näkökulmateriaalien yhdistäminen**
- **Jos yhdistäminen ei onnistu -> pelkkä asiasana**

Suosi

- 1) **prekoordinoituja asiasanoja esim. Diabetes Complications**
- 2) **asiasana – näkökulmateriaali**
- 3) **useampi asiasana**

MeSH klassikkoyhdistelmiä

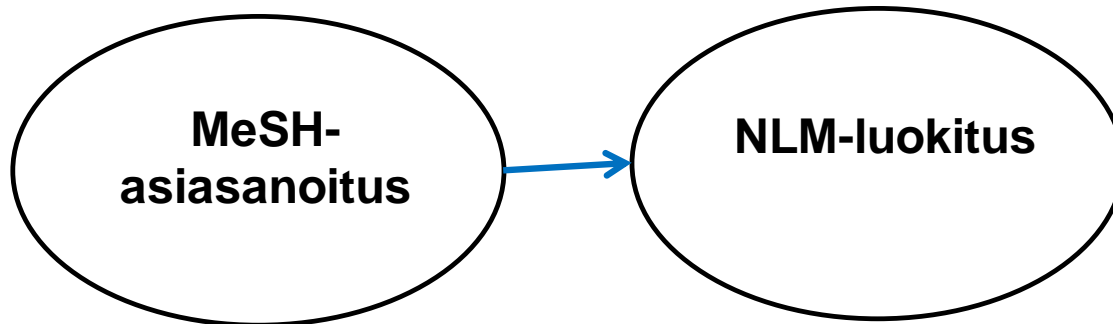
Taudin aiheuttaja – Tauti	Yersinia – Yersinia infections
Lääke – farmakologinen vaikutus	Viomucin – Anti-bacterial Agents
Syövän sijainti – syövän kudostyyppi	Liver Neoplasms - Carcinoma, Hepatocellular
Biografia – tieteenala/henkilöstöluokka	Biography - Dentists
Tauti –lääke	Skin Diseases/drug therapy - Cortisone/therapeutic use
Kun tauti A aiheuttaa taudin B	Disease A/ complications - Disease B /etiology
Kun kahdella taudilla on yhteys, mutta syy-seuraussuhde ei ole varma	Disease A /complications - Disease B/ complications
Kun lääkeaine tai toimenpide aiheuttavat sivuoireita	Disease/chemically induced – Drug/adverse effects Disease/etiology – Technique/adverse effects
Lääkeaineen käyttö taudin hoidossa	Disease/drug therapy – Drug/therapeutic use

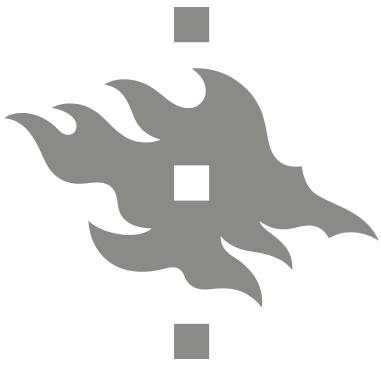
NLM-luokitus

<http://www.nlm.nih.gov/class/>

Lähes jokainen MeSH-asiasana on linkitetty johonkin NLM-luokkaan

Esimerkkikirjan luokitus

---

650 _2 |a Diabetes Mellitus |x diet therapy

650 _2 |a Diabetic Diet

060 _4 |a WK 818

NLM-luokitus sääntöjä 1/3

Valitun luokituksen pitäisi kuvata mahdollisimman hyvin luokitettavan aineiston pääaihetta/pääaiheita

- **Mikä MeSH-asiasana kuvaa parhaiten teoksen keskeistä sisältöä -> luokka**

(Jos MeSH-asiasana ei löydy luokituksen hakemistosta -> etsi MeSH-hierarkiasta laajempi termi -> luokka)

- **Tarkastele luokkaa kokonaisuutena**
- **Lue ohjeet ja huomautukset**

NLM-luokitus sääntöjä 2/3

Käytä tarkinta mahdollista luokkaa

Käytä laajempaa luokkaa kun:

-tarkkaa luokkaa ei ole olemassa

-teos käsittelee useita eri aiheita, jotka yhdessä muodostavat laajempaan luokkaan sopivan kokonaisuuden

Jos/kun teoksessa käsitellään useita eri aiheita, joista yksikään ei nouse selkeästi laajimmaksi

->luokita ensimmäisen aiheen mukaan

NLM-luokitus sääntöjä 3/3

Suosi luokittamista:

- sairauden mukaan**
- ruumiinosan/elinjärjestelmien mukaan**
- hoitomuodon, diagnostisen menetelmän, ulkoisten olosuhteiden (esim. taudin syyn) mukaan**

Jos MeSH-asiasanan lisäksi on käytetty näkökulmateriaalia

–tarkista löytyykö luokitukselta alaluokkaa, jossa on otettu tämä huomioon

Tarkista luokitus-ohjeet, kun luokitat teoksia, jotka käsittelevät seuraavia aiheita:

lääkeaineet, erikoisalajat, lapset , vanhukset, hoitotieteellinen aineisto

MeSH-asiasanoitus ja NLM-luokitus ja kirjaston kokoelmat

Mitä muita teoksia löytyy valitusta luokasta?

Mietittävää ja kehitettävää

-vaihtuvien asiasanojen päivitys kokoelmatietokantoihin

-vaihtuvien luokkien päivittäminen kokoelmatietokantoihin ja fyysisiin teoksiin

-asiasanoitus FinMeSH:illä – tai FinMeSH:in linkitys kirjastotietokantoihin?